

Sociale henvisninger – nye veje til lokale fællesskaber

Sociale henvisninger kan hjælpe patienter med at finde vej til meningsfulde fællesskaber i civilsamfundet. Erfaringer fra et dansk initiativ blev præsenteret på DSAM's årsmøde.

”Et sundt lægeliv: Redskaber til glæde for dig og din patient”. Det var temaet for DSAM's årsmøde 2025. Dagen satte fokus på konkrete redskaber, der kan styrke trivsel, arbejdsglæde og egenomsorg i almen praksis. Ét af disse redskaber var sociale henvisninger.

Hvad er sociale henvisninger?

Sociale henvisninger, også kaldet social prescribing, er et nyt redskab i den sociale værktøjskasse. Metoden giver læger mulighed for at henvise patienter med sårbarhed til meningsfulde fællesskaber i civilsamfundet, og det kan hjælpe patienter med underliggende problemer som ensomhed, mistrivsel eller inaktivitet, der kan påvirke deres sundhed og trivsel.

Med en social henvisning kan patienter få støtte til at deltage i f.eks. gågrupper, motionshold, fællesspisninger, frivilligt arbejde eller netværkscaféer. Det åbner døren til civilsamfundets ressourcer og har potentiale til at styrke patienters tilhørsforhold og egenomsorg, mindske ensom-

hed og reducere behovet for kontakt med sundhedsvæsenet.

Sociale henvisninger har rødder i England og er i dag en integreret del af det engelske sundhedsvæsen. Metoden anvendes i stigende grad internationalt, og en rapport fra 2024 beskriver initiativer i over 30 lande, herunder Wales, Canada og Danmark.

Fra anbefaling til henvisning

I dag kan læger anbefale tilbud i civilsamfundet til deres patienter, men det kræver, at lægen har overblik over mulighederne, og at patienten selv tager kontakt. Sociale henvisninger introducerer en brobygger, også kaldet en linkworker, som lægen kan henvise patienten til. Ved at have kendskab til de lokale tilbud i kommune og civilsamfund kan brobyggeren hjælpe patienten ind i et fællesskab, der passer til patientens ønsker og behov. På den måde får patienten støtte til at deltage i et fællesskab uden at øge arbejdspresset i almen praksis.

Parallel til årsmødet

Sociale henvisninger understøtter et bredt sundhedsperspektiv, hvor sundhed ses som et samspil mellem biologiske, psykologiske og sociale faktorer. En parallel kan dra-

ges til konceptet Positive Health, som også blev præsenteret på DSAM's årsmøde. Positive Health beskriver seks dimensioner af sundhed, hvoraf fællesskab er en af dem. (Red. Læs artikel om Positive Health i Practicus 276).

Fællesskab i fokus

Sociale henvisninger bygger på, at fællesskaber fremmer sundhed, trivsel og egenomsorg. Professor i psykologi Svend Brinkmann understreger betydningen af at engagere sig i noget sammen med andre: "Men en større sandhed er, at vi er hinandens lykkes smede. At livet lykkes, når man engageres i noget uden for en selv sammen med andre." (Brinkmann, 2025, Altinget).

Selvom Danmark har et stærkt civilsamfund, vokser ensomheden. Andelen af svært ensomme danskere er fordoblet siden 2013. I almen praksis vurderes ensomhed at føre til over 400.000 ekstra patientkontakter årligt.

Erfaringer fra Danmark

Ét af de danske initiativer blev præsenteret på årsmødet under sessionen "Ulighed i mødet med sundhedsvæsenet – fra erkendelse til handling". Initiativet hedder "Social Henvisning i Vesterbro-Sydhavnen" og er det første danske initiativ, hvor almen praksis er en central aktør. Det udgår fra arbejdet i kvalitetsklyngen Sydvest og blev startet af de praktiserende læger Claus Rendtorff og Berit Enggaard Kaae for at skabe bedre muligheder for at hjælpe udsatte patienter i almen praksis.

Initiativet fungerer som modelprojekt for sociale henvisninger i Danmark og evalueres intensivt af Klinisk Forskningsafdeling på Hvidovre Ho-

spital, så erfaringerne kan danne grundlag for en national udbredelse af metoden. Initiativet drives i et samarbejde mellem de 45 praktiserende læger i Klyngen Sydvest, Ældresagen, Frivilligcenter VSV og forskellige lokale tilbud. I dag kan lægerne i klyngen henvise deres patienter direkte til to brobyggere i Frivilligcenteret, som hjælper patienter med at finde vej til fællesskaber. Initiativet har haft succes, som Claus Rendtorff fortæller: "Projektet bringer de praktiserende læger i samarbejde med nye samarbejdspartnere i form af de cirka 50 civilsamfundsprojekter, der er i området. Det tredje ben i det bio-psyko-sociale sygdomsbegreb er blevet taget i brug".

Understøtter DSAM's pejlemærker

Claus Rendtorff og Berit Enggaard Kaae har desuden været med til at etablere en interessegruppe under DSAM for sociale henvisninger.

Sociale henvisninger kan konkret understøtte flere af DSAM's pejlemærker. Metoden kan hjælpe læger med at støtte sårbare patienter (pejlemærke 3: Vi giver mest til dem, som har størst behov) og kan samtidig styrke samarbejdet mellem sundhedsvæsen og civilsamfund (pejlemærke 6: Vi tager ansvar lokalt, tværfagligt og tværsektorielt).

CONNECT

Metoden har potentiale til at være patientcentreret og at styrke tværsektorielt samarbejde, men evidensen for effekten på de sundhedsmæssige og økonomiske parametre er stadig begrænset. Mange studier er små og af varierende kvalitet, så der er behov for mere forskning på området. Dansk forskning

peger desuden på barrierer som manglende henvisningsinfrastruktur og begrænset tid og ressourcer i praksis.

Forskning og erfaringer fra danske initiativer giver værdifuld viden, som kan danne grundlag for en national ramme for sociale henvisninger. For at udnytte potentialet fuldt ud er der behov for et tværsektorielt forskningsnetværk. Derfor er der etableret et nationalt forskningsnetværk for sociale henvisninger under navnet CONNECT. Formålet er at forske i eksisterende og kommende initiativer og at skabe et sammenhængende fundament for fremtidens udvikling af sociale henvisninger.

På vej – men hvorhen?

Rekordmange deltog i DSAM's årsmøde 2025, og deltagerne kunne tage ny viden og inspiration med sig tilbage til klinikken. Uden for klinikkens døre fortsætter udviklingen med sociale henvisninger.

Lige nu står vi et sted, hvor veje mødes; i et krydsfelt mellem forskning og praksis, mellem sundhedsvæsen og civilsamfund, mellem individ og fællesskab. Vi står med mange ubesvarede spørgsmål, men også med et stort potentiale for at skabe nye veje til lokale fællesskaber til glæde for både læge og patient. ●

SE MERE HER

DSAM's interessegruppe for sociale henvisninger.

Patientens vej til fællesskab gennem sociale henvisninger. Grafik: Peter Lübben.

